

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak :
 Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
 Egyes szám ára 8 fillér.
 Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
SZABADOS JÓZSEF

Szerkesztőség:
 Szentháromság-tér 2. szám.
 Kiadóhivatal:
 Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

VII. évfolyam.

Csongrád, 1909. december 12.

50. szám.

Beszélő számok.

Az alábbiakban egy nagyon érdekes jelentést vesznek tisztelt olvasóink e lapok hasábjain, mely teljes világosságot derít fogyasztási adóink kezelésére. Míg ugyanis az elbocsátott kezelő személyzet akkora gondatlansággal, hogy ne mondjuk, hanyagsággal kezelte ezen fogyasztási adókat, hogy a község a kórházalapról nyolc ezer korona kölcsönt volt kénytelen fölvenni a kezelésből beállott hiányok fedezésére, addig a mostani kezelő személyzet, rövid félév alatt, nemcsak rendet teremtett fogyasztási adóink kezelésében, de oly eredményesen működött, hogy idáig fedezte az összes jelen évi szükségleteket és még meg is birt takarítani több mint négy ezer koronát a kórházalapról, a fogyasztási adók terhére, fölvevett kölcsön részbeni törlesztése végett.

Azontúl számbeli adatokkal igazolja be, hogy mennyi jövedelmet remélhet községünk ezen fogyasztási adókból, ha továbbra is a jelenlegi kezelési rendszert tartja fenn? és mennyit várhatna akkor, ha a vármegye határozata szerint a tételenként való kezelésre térne át? E kimutatás igazolja, hogy főleg most, tekintettel az évi termés silányságára, a jelen kezelési rendszer sokkal előnyösebb a községre, mely biztos nyereséggel jár, a tételenként való kezelésnél, mely a kezelő személyzet szaporítása, valamint a raktáron lévő készletek csekélyisége miatt kikerülhetlen veszteséget okozna a községnek.

Ez érdekes és meggyőző jelentésért tehát köszönetet mondunk a kezelő személyzetnek, mert ezáltal nemcsak a multak hibáit tárta föl okulásul a jövőre, hanem egyúttal biztos irányt is szabott arra nézve, hogyan kell ezen fogyasztási adókat célszerűen kezelni, hogy a fogyasztó közönség zaklatása nélkül, tisztességes jövedelmet hozzon a községnek.

A jelentés különben szó szerint így hangzik:

11056/1909. számhoz.

Tekintetes községi képviselő testület!

Csongrád vármegye törvényhatósági bizottsága a f. évi október hó 22-én tartott rendes közgyűlésében 342/909. számú határozatával Csongrád község borítal és húsfogyasztási adó kezelési ügyében olyképp intézkedett, hogy utasította a vármegyei alispán urat, hogy az általános tételenkénti kezelést elrendelő 99/909. kgy. számú határozatnak végrehajtását 1910. január

1-ével Csongrád község fogyasztási hivatal kezelésével fogatosítsa s a község ezirányú ténykedésének ellenőrzésével a járási főszolgabíró urat megbízta.

Az általános tételenkénti kezelés életbeléptetésével a Csongrád községet érhető érzékeny s nagyösszegre rugó s alább részletesen felsorolandó veszteségek elkerülése szempontjából kérjük a községi képviselő testületet, hogy az ez alkalommal Nagypál Imre bíró elnöklele alatt Faragó Antal, Hegyi Antal, dr. Szarka Mihály községi képviselő urak és Solya Gyula főjegyző úr személyében kiküldendő bizottság útján a lehető legrövidebb idő alatt küldöttségileg tegyen előterjesztést a vármegyei alispán úrnál a tételenkénti kezelés mellőzésével az eddig folytatott kiegyezési eljárás útján való kezelés engedélyezésére vonatkozólag az alábbiak alapján.

Csongrád község költségvetése az 1910. évre 54648. bevételi és ugyanannyi kiadási összeggel irányoztatott elő, s ezen költségvetés úgy Csongrád község képviselő testülete, valamint a vármegyei törvényhatósági bizottság által jóváhagyott.

Ezen bevételül előirányzott összeg biztosítva van a termelőkkel történt kiegyezéssel 26535 koronával, a korcsmárosok, tételenkénti kezelés alattiak s a húsvágóktól az 1909. évi bevételi összeg arányában 26157 korona, az állam által visszatérítendő 2050 korona kezelési jutallékkal s előre nem láthatókból befolyó 1000 koronával, s a hátralékként kintlevő 3315 koronával, összesen 59057 koronával.

Kiadásokra az államkincstárnak és az árvizvédelmi kölcsön törlesztésére szükséges s összesen 44880 korona összegben kívül a tisztviselők s alkalmazottak fizetése s jutaléka, irodaszerek, fuvardíjak s előre nemláthatókra összesen 9768 korona, összesen tehát 54648 korona irányoztatott elő s így a bevetei többlet feltétlenül 4409 koronát tesz ki, mely az 1908. évben kölcsönvett 8000 korona tartozás törlesztésére fordítható.

Az általános tételenkénti kezelés életbe léptetése folytán ezen bevetei összegek és kiadások következő változást szenvednek és pedig:

1. a kintlevő hátralékokból befolyó összeg	3315 K
2. az állam által visszatérítendő kezelési jutalék	2050 K
3. a korcsmárosok, italmérők, borkereskedők és húsvágóktól az 1909. évi bevétel arányában	26157 K
4. szőlőtermelőktől, akik készleteik után kedvezményes árszabályban részesülnek, összesen remélhető 5500 hektóliter bor után	16750 K
5. magánfogyasztóktól 100 hektóliter után	1270 K
6. előre nem láthatókból, bírságokból	1000 K

Összesen 50542 K

tehát bevételi különbözettel mutatkozik 8515 korona.

Megjegyezzük, hogy a termelőknél a készletek összeírása eszközöltetett, mely összesen 7461 hektólitert tesz ki, melyből az elsősorban

seprűre való levonás 746 hektóliter, marad tényleges készletül 6715 hektóliter, mely készlet legnagyobb részben eladásra van szánva s különösen is igen kedvező terméskilátásnak kell a jövő évben mutatkoznia, hogy ezen készletből az elfogyasztásra s helyben való megadózára 2500 hektóliter kerüljön.

A fentebb kimutatott s különösen a 3. és 6. alatt felsoroltaknál pedig csak reménybeli bevételi összegekkel szemben a kiadások következőképen alakulnak és pedig

1. az államkincstár részére és az árvizvédekezés kölcsön törlesztésére	44880 K
2. mostani tisztviselők és alkalmazottak fizetése	5380 K
3. három ujonnan alkalmazandó ellenőr fizetése á 960 K	2880 K
4. 1 napidíjas irnok fizetése havi 80 K	960 K
5. 1 állandó fogat a tanyai lakosok ellenőrzéséhez á 7 K	2555 K
6. rendkívüli fuvarok felülvizsgálathoz	200 K
7. nyomtatványok, könyvek, irodai szerekre s előre nem láthatókra	1000 K

Összesen 57955 K

vagyis a tényleges kiadások 7313 koronával haladják túl a reménybeli bevételt.

Ezen számadásoknak egybevetéséből világosan megállapítható, hogy a mai kezelési rendszer alkalmazásával a legnagyobb részben biztosított bevételi összegekkel a felkölcsönzött 8000 korona adósság törlesztésére is fordítható lesz 4400 korona, míg tételenkénti kezelés esetén nemhogy az agósság törleszthető lenne, hanem még a tényleges kiadások is 7313 koronával haladják meg a reménybeli bevételi összegeket.

Ha ezen s a valóságnak teljesen megfelelő számadásokkal szembeállítjuk, hogy a bizonyosnak mutakozó s feltétlenül községi pótdadó útján fedezendő 7313 korona mint készpénz veszteségen kívül az összes adóízető s termelő közönség mily megterhelhetős s kötelezettségeknek lesz kitéve, feltétlenül kívánatos, hogy a tételenkénti kezelés életbe léptetése megakadályoztassék, oly időre halasztassék el, amidőn egy esetleges jobb termés által nagyobb helyi fogyasztás s ebből folyólag nagyobb bevételi összeg lesz elérhető.

Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal bejelenteni a tisztelt képviselő testületnek, hogy a megváltoztatott kezelési rendszer folytán a fogyasztási hivatal ügykezeléséből kifolyólag a korcsmárosok és húsvágóktól az 1908. évi 12 havi 18640 K 55 f bevétellel szemben az 1909. évben 11 hónapban összesen 23762 K 73 f folyt be, s így a hivatal azon előnyös helyzetben van, hogy már ezidőszertint készpénz készletből s még a f. évi december hóban befolyandó összegekből legkevesebb 3000 koronát lesz képes az 1908. évi kórházpénztári tartozásba törleszteni.

Csongrád, 1909. évi december hó 1-én.

Kovács Lajos
 képv. test. kiküldött.

Táncos Lukács
 fogy. ügyv.

Hirschfeld Bertalan

fogműterme

Csongrád, Justh Gyula-utca 1.

Aranyhidak, aranykoronák, egyes és egész fog-sorok, plombák, lelkiismeretesen és csinosan készíttetnek. A műfogak rágásra is alkalmasak és beszédzavart nem idéznek elő.

— **Budapesti küldöttség.** F. hó 9-én, azaz esütőtörökön járt el megbízatásában a legutóbbi közgyűlés által választott azon küldöttség, melynek feladata volt, hogy a kormánnyal polgári iskoláknak gimnáziummá leendő átalakítása iránt érintkezésbe lépjen. A küldöttség vezetője Faragó Antal, városunk országgyűlési képviselője volt, tagjai pedig Nagypál Imre községi I. bíró, Solya Gyula főjegyző, dr. Buk Herman és Hegyi Antal, kikhez Budapesten Pozsár József építész és fia Pozsár Lajos csatlakoztak. A küldöttség első sorban Barkóczy Sándor miniszteri tanácsost, a gimnáziumi ügyek vezetőjét, kereste föl, ki a küldöttség előterjesztésére azon kijelentést tette, hogy ha a város, a miniszterium által nyújtandó tervek szerint hatszáz ezer koronával, legalább három hold belsőségben kész a gimnázium elhelyezésére megfelelő helyiségről gondoskodni, a miniszterium évi nyolevanezer korona költséggel hajlandó a gimnázium főtartásáról és tanárokkal való ellátásáról gondoskodni. Az e célra felajánlott központi nagysiskolát egyelőre nem veheti figyelembe, mert azt szakértővel kellene előbb megvizsgáltatni, hogy párhuzamos osztályoktól eltekintve, alkalmas lenne-e egy nyolc osztályú főgimnázium befogadására. Arról azonban szó sem lehet, hogy a miniszterium által emelendő új polgári iskola helyiségeiben nyerjen a főgimnázium elhelyezést, mert az semmiképp sem felel meg a gimnázium céljainak. A küldöttség ezután Apponyi Albert gr. közoktatásügyi minisztert kereste fel, ki sajnálatának adott kifejezést, hogy ő e kérdés megoldásában, bár hajlandó volna vele jóakarattal foglalkozni, már mitsem tehet, mivel egy-két nap múlva állásából távozni fog. A kérvényt azonban átveszi hogy utódjának alkalma legyen vele foglalkozni. Ezek alapján a küldöttség azon meggyőződést szerezte, hogy gimnázium létesítése iránt csak úgy mutatkoznék némi reménység, ha a polgári iskola céljaira a központi nagysiskolát ajánlaná fel a község, mert így megvolna a lehetőség arra, hogy ennek helyiségeiben a főgimnázium az 1911, vagy 1912. évben létrejöhet. De ha most a közoktatásügyi miniszterium új polgári iskolát épít, a gimnázium eszméje előreláthatólag, hosszú időre kútba esik.

Pató Pálék.

Évek óta beszélnek arról, hogy az új választói törvény a nagyközségektől elfogja venni a kerületet, illetve az országgyűlési képviselő választásokkal szemben

ama jogot, hogy egy képviselőt ők küldjenek fel a törvényhozásba.

Évek óta beszélnek arról, hogy Csongrád lehetne központja a vízi és vasúti útvonalaknak az Alföldön.

Évek óta beszélnek arról, hogy a községi szervezet hallatlan súlyos terheket ró a községre is, a községi tisztviselőket pedig szármalmas, alárendelt helyzetben tartja, s ideje lenne ezen az állapoton segíteni azzal, hogy 46 községi képviselő monopoliuma helyett, 200 város- atya kezébe tennék le a város sorsának intézését, akik jobban értenének a vezetéshez, mint a mostani kupaktanács, amelynek kötve van a keze-lába, s a jobbágy világból fennmaradt szolgabírói pálcá, vagy gyámság alatt sínylődik, szolgál, vagy inkább raboskodik.

Hát elég baj az, hogy Csongrád város már egészen a Pató Pálék elvét követi, s nem akar a frázisoknál többet cselekedni, holott létérdeke követeli a rendezett tanács visszaállítását, a fent említett három okból.

Ime a városok most kapnak államsegélyt, a pótdadók törlesztéséhez az állam is hozzájárul és Csongrád ismét lemaradt a vonatról, a gazdag Félegyháza mellett, ahol a tisztviselők fizetésének javítását nem a községre terhelte keresztül, hanem az állam pótolja a közadóból, az ország pénzén.

A napokban olvasom ugyanis a következő sorokat az egyik félegyházi újságból:

„A városok segélyezése. A városok országos kongresszusának állandó bizottsága legutóbb tartott ülésében megállapították, hogy a sokat emlegetett 2 millió koronát a pénzügyminiszter a leghelyesebben úgy oszthatná fel, hogy azon városok, amelyeknek pótdadója 10 százalékgig terjed, a segélyre nem szorulnak, tehát abban nem részesítendőek. A 10—20 százalék pótdóval bíró városok 1908. évi pótdójuk 35 százalékát, a 21—30 százalék pótdót fizetők pótdójuk 3.94 százalékát, a 31—40 százalékos pótdót fizetők pótdójuk 5 százalékát, a 41—50 százalék pótdót fizetők pótdójuk 7 százalékát, az 51—60 százalékos pótdót fizetők pótdójuk 9 százalékát, a 61—70 százalékos pótdót fizetők pótdójuk 11 százalékát, a 71—80 százalékos pótdót fizetők pótdójuk 14 százalékát, a 81—90

Veronese örökké szép festményeit. A „Miramare“-t körülvevők tarka lampionos gondolák és egyik szerenád a másikat érte.

Amennyiben Humbertó király (Ferencz József öfelségének unokaöccse) is Margherita királyné megérkeztek, Erzsébet elment látogatásukra; de csak egyedül. Egy félóra múlva visszaadták a látogatást a rokonok. Másnap reggel szelid hullámok csókdosták a „Miramare“ yachtot a Miramare palota kertje alatt.

A királynét királyi férje is meglátogatta külföldi furdózése vagy egyéb tartózkodása idején. Erzsébet ilyenkor csupa öröm és a leggyöngédebb figyelem volt. Szerette volna súlyos gondokkal elfoglalt férjének a legélvezetesebb tenni a „kis vakációt,“ a hogy nevezte.

1897. szeptember 22-én mondta el a budai várpalotában örökké emlékezetes pohárköszöntőjét Vilmos német császár. A királyné ennek hírére a következő sürgönyt adta postára:

„Öfelsége, Németország császárijának: Épen most olvastam Felsőged megragadóan szép pohárköszöntőjét. Az abban szeretett királyunk és drága hazánk iránt megnyilatkozó érzelmek végtelenül jól esnek egy magyarul érző szívnek. Erzsébet.“

százalékot fizetők pótdójuk 17 százalékat, a 90 százalékos pótdónál többet fizető városok pótdójuk 21 százalékát kapják. E szerint városunk az 1908. évi pótdó 17 százalékát kapná, mivel pótdója a múlt évben 80 és 90 százalék volt.“

Ezzel szemben Csongrád mit cselekszik? Évről-évre a községi pótdót emeli és tisztviselői sorsán még sem bir segíteni. Hát mi a teendő? Az hogy akadjon ember, aki indítványt tegyen a rendezett tanács érdekében.

Az indítvány pedig, kapcsolatban azzal a köteleességgel, amellyel a hálátlan magyar nemzet honalapító Árpád emlékének mai napig is tartozik, azt tartalmazhatná, hogy az újonnan szervezendő városi közigazgatás gondoskodjon arról, miszerint szlávhangzású nevét (Csernigrád, Csongrád) változtassa meg — Árpádvárosára. Ez legyen az új rendezett tanács első ténye.

Dr. Hollósy István.

HIREK.

— **Áthelyezés.** Tóth Imre helybeli segédlelkész ugyanilyen minőségben Kiskunmajsára helyeztetett át.

— **A közgyűlésből.** Folyó hó 6-án, azaz két-főn, délelőtt 9 órakor volt községünk képviselőtestületének december havi rendes közgyűlése, melynek főbb tárgyai voltak: 1. A kiküldött bizottságnak jelentése a villamvilágítási hálózat átvételéről, melynek alapján a képviselőtestület hozzájárult az átvételhez s ehhez képest a Hazai Villamos Részvénytársaságnak folyósította, a levonandók levonásával, az építkezésekre számított 131 ezer koronát, de egyszersmind 800 korona büntetéspénzt állapított meg az építkezéseknél felmerült mulasztásokért a társaság terhére. 2. E kérdéssel kapcsolatban, úgy szűr alatt elintéződött a villamvilágításnak a község-házára való bevezetése is, amennyiben e munkálattal a közgyűlés, Solya Gyula javaslatára, szintén a Hazait bízza meg 2100 korona erejéig, pedig Balog vállalkozó ajánlata ennél 350 koronával olcsóbb volt. — 3. A polgári iskola építési ügyben Nagypál Imre bíró elnöklete alatt Solya Gyula főjegyző, dr. Szarka Mihály, dr. Buk Herman, dr. Molezt Lajos és Hegyi Antal tagokból álló bizottságot küldött ki avégre, hogy egyrészt tárgyaljon a kormánnyal a polgári iskolának gimnáziummá való átalakítása iránt, másrészt pedig, ha ezen átalakítás nem sikerülne, alkalmas területet hozzon javaslatba az építendő polgári iskola számára. 4. A nagy templom toronyórája tárgyában úgy határozott a közgyűlés, hogy Solya Gyula javaslatára a világító számlapokat, mivel azok elhelyezése a

Hogy mennyire szívéhez nőtt a királynénak a magyar nemzet, itt világosan kitűnik. — Méltán nevezi őt őrangyalának.

Mikor Wallseeban tartózkodott a királyné, üde, friss és jókedvű volt kedvenc leánya és unokái körében. Itt tűnt föl legjobban, hogy alaptermészete a család, az otthon felé vonzza, mint minden igazi, derék nőt.

A királyné hosszabb bécsi időzés után megint betegeskedett. Ismét utaztunk, mondja Sztáray grófnő. Utunk Biarritzba vezetett, de Párisban, a hotel Domineiben hosszabb szünetet kellett tartanunk a királyné betegsége miatt.

Mint máskor is, megint a halál gondolatával foglalkozott. Trani grófnő és a nápolyi királyné, e két jó nővére, mindent elkövettek ápolására. De tiltotta, hogy leányait értesítsék rosszullétéről. „Nem akarom!“ szökö, „Minek okoznak nekik fájdalmat? Egy nagy fájdalom úgy is át kell esniök, ha meghalok. Egyet nem akarok: A királyt nem akarom túlélni. Minden csapást kiállottam, de ezt nem bírom. Azt sem akarom, hogy halálomnál jelen legyenek. Egyedül akarok meghalni.“

(Folyt. köv.)

Ünnepi emlékbeszéd Erzsébet királynéról.

Mondta özv. Zelenke Jánosné a csongrádi áll. polg. leányiskolában 1909. november 19-én.

(Folytatás.)

Corfuból visszatértek, Spalatóig édesanyja elé utazott az ő kedves leánya, Valéria, férjével Salvator Ferenc herceggel, hogy Miramarén együtt tehessék meg a hátralevő utat hazafelé. Erzsébet a yachton fényes villásreggelit rendezett, melyben a kíséret is résztvevett. Hogy milyen lekötelező, vonzó háziasszony tudott lenni, annak itt adta legfényesebb tanújelét. Igen ám, de hire ment a fényes társaságnak. A városban is járkáltak. És egész csöndület kísérte őket. — „Nem bánom,“ szökö a vidám királyné, „hadd legyenek ma látványosság.“ Csak lépése árult el némi idegességet.

Velencében a Piazzettán kötöttünk ki, szökö Sztáray grófné. Csaknem szembe állt Erzsébettel a királyi palota, melyben, régi tulajdonában mint fiatal asszony töltött boldog idöket. . . . Végig gondolózott a magas társaság a Canal-Granden; megcsodálta Fizian, Murillo és Paolo

toronyszerkezeténél fogva nehézségekbe ütközik, mellőzi: az óra beszerzését pedig, mint legolcsóbb ajánlattevőnek, Dévai Sándor helybeli órásnak adja át. Csak hogy itt alighanem tévedés van a dologban, mert Dévai Sándor úgy lett legolcsóbb ajánlattevő, hogy a többi pályázó világító számlapokra, ő pedig nem világítókra adott ajánlatot. Tulajdonképpen tehát, ha helyesen akart volna eljárni a közgyűlés, új ajánlatételre kellett volna a többi pályázót is felhívni, nem világító számlapokkal: akkor tűnt volna ki igazában, hogy Dévai-e hát a legolcsóbb ajánlattevő? 5. Tudomásul vette a közgyűlés Csáky Károly gróf váci megyés püspök leiratát, melylyel Kalmár Illés kantort véglegesítette állásában. 6. Zságer Mihály tanácsbelnök a fedeztetési idény alkalmából, az állami ménék ellátása körül tett szolgálataiért 30 korona jutalmát állapította meg. 7. A petrozsényi zsidó hitközségnek pedig templomépítési célra 20 korona segélyt szavazott. — 8. Az aradi vértanúk vesztőhelyének megszerzésére is 50 koronát rendelt a közgyűlés. 9. A fogyasztási kezelés lapunk más helyén ismertetett jelentése tárgyában pedig úgy határozott a közgyűlés, hogy az eddigi most már eredményes kezelési mód további fentartását küldöttségileg fogja a vármegye alispánjánál kérelmezni. 10. A közgyűlés aztán Horváth Mátyás ügyével záródott, kinek elmozdítását jölehet helyben hagyta a vármegye, Sólya Gyula főjegyző mégis oly értelmű előterjesztést tett a közgyűlésnek, hogy Horváth Mátyásnak, félévi fizetésének kiutalásával, végkielégítést adjon, ha ez ügyben támasztható peres igényeiről irásosan lemond. Moletz Lajos ügyészi véleményének meghallgatása után azonban a közgyűlés ezen javaslatot szavazattöbbséggel mellőzte.

— **Halálozás.** Tary István IV. éves hittanhallgató f. hó 8-án, életének 23-ik évében elhunyt. A megboldogultat f. hó 9-én délután temették el nagy részvét mellett. Nyugodjék békében.

— **D. M. K. E.** A mai napra jelzett felolvasás, közbejött akadályok miatt, lapunk jövő számában közzéteendő vasárnapra lett elhalasztva.

— **Fogspeciálista.** A Csongrádon, Justh Gyula utca 1. sz. a. most letelepedett Hirschfeld Bertalan fogspeciálistának műterme lelkiismeretes kiszolgálás mellett készíti mindennemű fogjavítást és új műfogakat. Akik már készítették vele, elismerőleg nyilatkoznak róla. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Bicskázás.** A múlt vasárnap este Pigler János táncitanító felhívta a rendőrséget figyelmét, hogy a Goldberger-féle korezmában mulatozó legények verekedéshez készülnek. A rendőrök elszedték a suhancoktól a bicskákat, mégis a Fövenyi-utcában megszurkálták Nyilas Ferencet. A tettesek Baslak Márton, Eke Rókus és Kaszanicki Ferenc, kik a nyomozás során beismerték, hogy bicskájukat a nadrág ellenzőjébe dugták el, ahol a rendőrök nem keresték.

— **Jubileumi katalogust** adott ki e héten Kertész Pál férfi és női divatúró üzlete Budapest, Rákóczi-ut 40. sz. 15 éves fenállása emlékére. E közkedvelt férfi és női divatúróház az egész országban ismeretes, mert alig van helység, a hova Kertész Pál jó híre ne terjedt volna. A gyönyörűen kiállított katalogust mindenkinek, a ki egy levelezőlapra kéri, ingyen küldi meg.

— **Lopás.** Zsiros Mihály szelevényi illetőségű kocsis régebbi idő óta lopkodta gazdáját, Lévai Gyula gabonakereskedőt, kit figyelmeztettek erre. Lévai Gyula panaszt emelt a rendőrségnél és így f. hó 8-án hajnalban egy rendőr tetten érte a kocsiszt, kinek lakásáról kocsival szállították be a község házára a lopott holmit.

A közönség köréből.

Az iskola munkája.

Egy helybeli iskolaügyi lapocska azon kesereg, hogy az iskola célját, a nevelést nem képes elérni, szóval, hogy az iskola nem bír gyermekeket nevelni.

Ez nem egyéb, mint némely iskoláról, illetve tanítóról, esetleg B. cikkiről kiállított nyílt szegénységi bizonyítvány.

Szerinte a tanulók nagy tömege romlott erkölcsű családi körből romlott érülettel jár az iskolába, s hogy ezt helyes irányba terelje, az iskolának arra nincs ideje.

Ergedje meg B. cikkirő úr, hogy állításának

utolsó felét kétségbe vonjam, sőt megeafoljam. Nem élünk már olyan időket, hogy hangzatos frázisokkal orránál fogva lehessen vezetni a közvéleményt, az iskolaköteles gyermekek szüleit. Tény az, hogy sok szülő panaszkodik, hogy nem látszik meg gyermekén az iskolai nevelés hatása, sőt nemhogy javulna gyermeke erkölcsére, de határozottan rosszabbodik.

B. cikkirő is bevallja, hogy ez így van, de ahelyett, hogy az iskola, a tanítószag szellemében, jellemében keresné a baj forrását, azt az idő hiányára, a humanizmusra és a papokra keni.

Nincs ideje az iskolának, a tanítónak a nevelésre, hanem arra van ideje, hogy szüretet rendezzen, a gyermekeket pedig magukra hagyja, nincs ideje a tanítónak a nevelésre, de arra van, hogy az iskola folyosóján minden órától egy negyed, egy fél órát haszontalan beszélgetéssel eltöltse, hogy egész éjszakai dorbézolás után iskolabeli teendőit könnyelműen elhagyja; ha kedve nincs iskolába menni, magát egy felsőbb osztályú tanulóval helyettesítse, ha disznótort tart, másnap iskolalátogatás ürügye alatt magát mással helyettesítse, nem egyszer, sem kétszer, hanem napról-napra, hétről-hétre. S mi a következménye azután mind ennek? Az, hogy az iskola nemhogy nem nevel, de nem is tanít.

Bizonyosságul szolgál erre az a hallatlan dolog, hogy a helybeli elemi iskolából kikerült növendékek olvasni nem tudnak, amint ezt a helybeli polgári iskolai tanárok tapasztalják, sőt maga a kir. tanfelügyelő is tapasztalta. Már pedig ahol tanítani nem tudnak — tisztelet a nagyobb kivételnek — ott a nevelésről szó sem lehet.

B. cikkirőnek fáj, hogy papok vonulnak fel a hit- és erkölcs tanítására az iskolába a tanítószag helyett s hogy így nem a tanítók kapják a hittanításért járó évi 80—80 koronát.

Ugyan milyen hit- és erkölcsre tanítaná az a tanító a tanulókat, ki maga is vallástalan, ki az Istent káromolja, vagy egyáltalában nem ismeri, a templomot kerüli vagy ha, mert épen kell, elmegy, de ott magát nem úgy viseli, hogy a gyermekeknek példát mutasson, továbbá ki a papnak ellensége, ki a bünt erénynek tartja.

Kérdem, milyen erkölcsre tanítaná az ilyen tanító a gyermekeket?

Vallja be B. cikkirő úr, hogy a gerendát nem akarja meglátni saját szemükben, kik minden anyagi haszon nélkül esőrtetnek az iskolában és a figyelmet elterelni igyekeznek önmagukról azáltal, hogy másutt keresi a bajt. Pedig kinek a háza ég, az kiabál. Különbben kinek nem inge, ne vegye magára!

Csongrád, 1909. december 10.

Gécy Géza
hitoktató.

NYILTTÉR.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztő, sem a kiadóhivatal.

Nyilatkozat.

Többek részéről hallottam, hogy egyesek, kiknek neveit ma sem tudom, — rólam azt a hírt terjesztik, mintha én Fodor Viktória kartársamról azt a meggyalázó tényt állítottam volna, hogy nevezett kartársam, ki 1909. év első felében Csongrádon a szalmafonó tanfolyamot vezette, — a növendékektől beszédett összegeket s az állam által

Fogzás.

Ne ijedjen meg, hanem adjon gyermekének egy kevés SCOTT-féle Emulsiót és vessen véget az álmatlan éjjeleknek. A könnyedség, a melylyel ezután fogak jönni fognak, meg fogja Önt lepni.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — a halászt — kérjük figyelembe venni.

A Scott-féle Emulsió

kellemesen emészthető formában tartalmazza épen azokat az anyagokat, a melyek megkívánatnak fehér, egyenes és erős fogak növesztéséhez.

A SCOTT-féle Emulsió

tisztaságát és erejét semmiféle mulja felül. Ize a legkellemesebb.

SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

nyers anyag beszerzésére kiutalt segélyösszeget, saját lejárta használta volna fel.

Miután alulírott a fenti tényeket nevezett kartársamról soha nem állítottam s annak nevébeni terjesztésére senkit fel nem hatalmaztam, — azért ezúton hozom mindenkinek tudomására, hogy az, ki nevezett kartársamról a fenti rágalmakat az én nevében terjeszti, közönséges rágalmazó, kit ha névszerint megismerek, törvényes úton vonok felelősségre.

Kelt Csongrádon, 1909. december 11-én.

Előtűnk, mint tanúk előtt:

Dr. Vida Sándor
Miskolcy Ferenc.

Cseresyenyés Ilona
szakitanónő.

Kiadók és laptulajdonosok: **BOZÓ ÉS JUSTIN.**

Bozó és Justin könyvnyomdája.

Új női- és férfi szabóüzlet.

Van szerencsém a mélyentiszelt közönséget értesíteni, hogy Csongrádon Zöldkert-utca 10. szám alatt női- és férfi szabóságot kezdtem el.

Évek hosszú során keresztül nemcsak Magyarország nagyobb városában, hanem külföldön is dolgoztam s szakmámban tapasztalatokat szereztem és így önállóan dolgozok.

Készítek legfinomabb angol, francia és japán kosztümöket, princeszt, slafrokokat, gallért, havelochot, öszi, tavaszi és téli kabátokat, bámulatos olcsó árért. Nemkülönbben a legújabb divatú férfiöltönyöket is.

Nagyrabecsült pártfogást kérve vagyok,

mély tisztelettel:

Gyergyádes István
női- és férfi szabó.

Hirdetmény.

Házbérfelvétele beviteléről tárgyában.

A házbérfelvétele 1910. évre való érvényesülését követendő lévén, az ezen kivétel alapjául szolgáló házbérfelvételei ívek benyújtására a magyar kir. pénzügyminiszterium 1909. évi december hó 15-ig terjedő időt tűzte ki.

A házbérfelvétele 1909. évi VI. t. c. értelmében a bevallás annak a községnek előjáróságánál történik, a melynek területén a ház fekszik.

A házbérfelvétele bevitelére van:

a. A tényleges birtokos, illetőleg vagyonszövetség esetén az összes tényleges birtokosok,
b. a házközösségnél ennek feje,
c. nem önjogi, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő.

Felhívom tehát a vallomásra kötelezettek, hogy a házbérfelvételei ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki, s azt a községi előjáróságánál legkésőbb december hó 15-ig nyújtsák be.

A bevallás tárgyát a házak évi nyers bérfelvétele képezi. Nyers bérfelvétele tekintendő együttvéve mindez, amit a bérlő a béreltárgy használatá fejében a bevallás időpontjában ellenértékül fizet.

A bérlők vallomási íven bizonyítják a vallomás helyességét, nevének a vallomásra kötelezett felhívása folytán a megfelelő rovatba történt bejegyzése által. Ez a bejegyzés a bérfelvétele bevitelére előtti tilos.

A felek a házbérfelvételek beviteléről elismervényt kérhetnek.

Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adja, a kivétel során megállapított házbérfelvétele 1 % -át, ha pedig a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, további 4 % -át fizeti pótlék fejében.

Ha a vallomásra kötelezett a vallomási ívet a bérfelvételek bevitelére előtti iratja alá bérlőjével, annyiszor büntetendő 5—200 K-ig terjedő rendbírósággal, a hany bérlőnél azt elkövette. Hasonló rendbíróság alá esik a bérlő is, ha a vallomási ív aláírását elfogadható ok nélkül megtagadja.

Bűntudatos, aki a házbérfelvételekre vonatkozó vallomási ívben adóköteles bérfelvétele szándékosan elhallgat, vagy abban tudva valóan vagy szándékosan felrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrovódításra alkalmas.

Kelt Szeged, 1909. évi nov. hó.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Hirdetmény.

A földadókataszteri munkálatoknak a tényleges miveltésük szerinti osztályba sorozása a kataszteri becsőbiztos által befejeztetett s ezen munkálatok Csongrád község közházánál, a birtoknyilvántartó hivatalos helyiségében az 1909. december 13. napjától 1910. január 11-ik napjáig terjedő 30 napon keresztül közzéteendő annak kitéve, mely a délelőtti hivatalos órák tartama alatt az érdekelte birtokosok által megtekinthető.

Miről az érdekelte birtokosok azzal értesítettek, hogy az újonnan osztályba sorozás ellen netán beadandó felszólalásukat ugyanezen határidő alatt a birtoknyilvántartónál előszóval vagy írásban foglalva beadhatják.

Az elkészült beadott felszólalások és bejelentések figyelembe vételét nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy az írásban beadott felszólalások bélyegmentesek.

Csongrád, 1909. december 11.

Kovács Elemér jegyző.

Nagyfal Imre bíró.

Hirdetmény.

Főispán úr Ömeltósága 394—909. sz. leiratában arról értesíti az előjárásot, hogy a magy. kir. földmívelésügyi minister úr a folyó évre is hat olyan gazdasági cselédnek, aki hűséges és példás viselkedés mellett huzamosabb időt töltött egy munkaadónál, illetve egy gazdaságban, továbbá hat olyan gazdasági munkásnak, aki megbízhatósága, szorgalma és józansága által munkatársai közül kivált, egyenként 100—100 korona pénzzutalmat és elismerő oklevelet kíván adományozni.

Felhívtnak mindazok, kik erre a jutalomra igényt formálnak, hogy bizonyítékaikkal alulírott II-od bírónál f. hó 19-ig jelentkezzenek.

Csongrád, 1909. dec. 10.

Dragon Károly
II. bíró.

Értesítés.

Van szerencsém a tisztelt közönséget értesíteni, a hogy Félégházi-út 7. szám alatt levő

sütő üzletemben

naponta frissen készítek kisgyermek, gyermekágyasok, gyomorbetegségekre részére karlsbadi kétszersültet, hercules gyermek kétszersültet, továbbá pozsonyi anis és piskóta kétszersültet, melyek kávéhoz használva is kitűnők. Ezen kétszersületek nálam, továbbá a helyi gyógyszer-tárakban és nagyobb fűszerüzletekben 10, 20 és 50 filléres csomagokban kaphatók.

A Dányi-féle kétszersült ára különként 2 kor.

Ezenkívül megrendelésre készítek graham kenyert, krém szeletet, finom kugloft, tejes kenyeret, pozsonyi mákos és diós patkót, továbbá gyümölcs kenyeret a legpontosabb kiszolgálás mellett.

Kérem a n. é. közönség becses pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Dányi János
sütőmester.

Egyedül valódi csak

THIERRY BALZSAMA

a zöld apácával mint védőjeggyel. Legkevesebb megküldés 12/2 vagy 6/1, avagy 1 szabadalmazott különleges utazó-családüveg **5 korona.** Csomagolás ingyen.

Thierry Centifolium kenőcs.

Legkevesebb megküldés 2 doboz **3.60 korona.**

A legjobb háziszerek **gyomorbagj,** gyomorégés, görcs, köhögés, **mellbagj,** minden belső szervezet gyúladás, köszvény, tagszagatás, mindenféle seb, sorvadás, tályog, daganat és mindennemű sértülés stb. ellen. — Így tessék címezni:

Védőangyal gyógyszer-tár

Thierry A., Pregrada, Rohics mellett.

Raktárak Budapesten: **Török József** gyógyszerész. **Enger J. és Enger Leó dr.** és **Vértes L.** Lugos.

Az ágybavizeléstől azonnal megszabadul általunk. „Ebredj fel” törvényesen védett szerünk. Kor és nem megadása szükséges, tudakozás ingyen. **Instit. Aesculap Nr. 471.** Regensburg. Bajorország.

oooooooooooooooooooooooooooo

Aki kellemes,

egyenletes meleg lakást óhajt,
az rendeljen tűzálló agyagból
... készült cserépkályhát ...

MAZURA VILMOS

cserépkályha, takaréktűzhely, fürdőkád, fertőtlenítő zománczott falburkolat és minden e szakmában vágó munka készítőjénél ...

Szentesen, a vasútállomás mellett.

oooooooooooooooooooooooooooo

Órajavítás.

Szőllősy Balázs órás értesíti Csongrád város t. közönségét, hogy lakásán: Justh Gyula-utca 4. szám alatt, bármilyen óra és ékszer javítást elvállal olcsó árak mellett.

Eladó ház. Pozsár Józsefnek az Uri-ut-cában lévő ujonnan épült háza, kedvező feltételek mellett, eladó. El nem kelés esetén azonnal haszonbérbe kiadó. Értekezhetni lehet vasárnap és ünnepnap nevezett háznál.

Mintaraktár: CSONGRÁD, Kossuth Ferenc-utca 22.

5500

közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány, orvosok és magánosok részéről tanúsítja, hogy a

Kaiser-féle mell-caramellák
a 3 fenyű védjeggyel

köhögést,

rekedtséget, elnyálkásodást, hurutot és számköhögést a legjobban gyógyítja.

Csomagja 20 és 40 fillér, doboz 60 fillér.

Kapható: **Barna Henrik, Löw Adolf és Wiesner Lajos** urak gyógyszer-tárakban.

Eladó ház.

Faragó János szarvas-utcai Mészáros János-féle háza kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál.

Eladó ház. Justin Henriknek Gróf Ap-ponyi-utca (Rózsa-utca) 1. sz. háza egészben vagy felerészben eladó. Az ára mindkét esetben felerészben a vevőnél maradhat. El nem kelés esetén 2 szobás vagy 1 szobás lakások a hozzátartozó helyiségekkel haszonbérbe azonnal kiadók.

Értesítés.

Alulírott tisztelettel hozom tudomására a n. é. közönségnek, hogy műhelyemet a mai kornak megfelelőleg, többféle szerszámgépekkel berendeztem, miért is azon kellemes helyzetben vagyok, hogy bármiféle lakatos munkát gyorsan és igen szolid árért készítek.

Elvállalok kisebb-nagyobb épület vasalásokat, díszes vaskapukat, rácsokat, valamint sodrony fonatból készült sirkerítéseket. A legújabb kivitelű asztali tűzhelyeket, tábortűzhelyeket bolti árban számítom, továbbá mindennemű fűtesőveket, valamint a legújabb rendszerű borsajtókat, permetező és varrógépeket, s minden e szakmában vágó dolgokat.

Bárki forduljon hozzám bizalommal és én a legszolidabb árajánlattal készséggel szolgálom.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve vagyok

teljes tisztelettel

Forgó Lajos

épület- és géplakatos.

Műhely Szőlőhegyi-utca 20. szám alatt.

SÁTOR PÁL

divatháza Szegeden,

a hatóságilag

engedélyezett

végeladása

kezdését vette.

A cég tisztos hirnevéhez méltóan kizárólag a legújabb és kiváló minőségű árúk kerülnek

gyári áron alul

eladásra.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

EGGER MELLPASZTILLÁI

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 kor. Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST, VI. Váci-körút 17. sz.

Kapható Csongrádon:

Barna Henrik, Löw Adolf és Wiesner Lajos gyógyszer-tárakban.

Éljen!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított!